

ÚRAD KOMISÁRA
PRE DETI
Aby deti ostali deťmi

Reedukačné centrum Sološnica

Následný monitoring NPM – hodnotenie prijatých opatrení

Adresa zariadenia:	Sološnica 3, 906 37 Sološnica, Slovenská republika
Zriaďovateľ:	Regionálny úrad školskej správy v Bratislave
Riaditeľ:	doc. PhDr. Pavel Bryndzák, PhD.
Kapacita:	48
Dátum prvej návštevy:	29.2.2024 a 17.4.2024
Dátum následnej návštevy:	17.07.2025
Číslo sp.:	KPD-MPS 72/2024
Návštevu vykonali:	Mgr. Gabriela Cabanová, Mgr. Veronika Mrázová, Ivan Lakatoš, Mgr. Miroslav Feranc

prof. MUDr. Jozef Mikloško, PhD.
komisár pre deti

Obsah

Obsah.....	2
1. Úvodné informácie.....	3
1.1. Národný preventívny mechanizmus, následná návšteva – hodnotenie prijatých opatrení	3
1.2. Závery z prvého monitoringu - prijaté opatrenia	5
1.3. Priebeh následného monitoringu	6
2. Zistenia z následného monitoringu	8
2.1. Plnenie uložených opatrení zariadením.....	8
Opatrenie č. 4 z pôvodnej správy NPM:	8
Opatrenie č. 10 z pôvodnej správy NPM:	8
Opatrenie č. 11 z pôvodnej správy NPM:	9
Opatrenie č. 14 z pôvodnej správy NPM:	9
Opatrenie č. 5 z pôvodnej správy NPM:	10
Opatrenie č. 12 z pôvodnej správy NPM:	10
Opatrenie č. 2 z pôvodnej správy NPM:	11
Opatrenie č. 7 z pôvodnej správy NPM:	11
Opatrenie č. 8 z pôvodnej správy NPM:	12
Opatrenie č. 9 z pôvodnej správy NPM:	13
2.2. Iné zistenia.....	14
3. Závery z následného monitoringu.....	15

1. Úvodné informácie

1.1. Národný preventívny mechanizmus, následná návšteva – hodnotenie prijatých opatrení

Komisár pre deti plní od roku 2023 **úlohy národného preventívneho mechanizmu** v Slovenskej republike (ďalej len „NPM“) podľa Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (tu uvedený protokol a dohovor ďalej len „Opčný protokol“ a „Dohovor“)¹.

Účelom NPM je zavedenie **systemu pravidelných návštev** (monitoringov) vykonávaných nezávislými medzinárodnými a národnými orgánmi na miestach, kde sú osoby pozbavené ich slobody, v záujme predchádzania mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (ďalej len „**zlé zaobchádzanie**“).

Vo vzťahu ku pôsobnosti komisára pre deti **ide o výkon systematických návštev na miestach, kde sa nachádza alebo môže nachádzať osoba, ktorá je dieťaťom.**

Komisár pre deti sa **pri návštevách zariadení zameria na odhaľovanie systémových nedostatkov**, ktoré vedú alebo by mohli viesť k zlému zaobchádzaniu s osobami umiestnenými v zariadeniach.

Po **každom monitoringu sa spracuje správa**². Správa sa skladá z jednotlivých častí – monitorovaných oblastí, kde sa popisujú zistené skutočnosti. V prípade zistených nedostatkov obsahuje správa návrh prostriedkov nápravy³ alebo žiadosť o prijatie opatrení⁴ s určenou lehotou na vykonanie nápravy. V prípade, že zariadenie má v nejakej oblasti dobré výsledky, resp. vhodne nastavené postupy, správa môže konštatovať, že takýto postup možno považovať za dobrú prax (tzv. „best-practices“).

Správa sa následne posieľa **na vyjadrenie monitorovanému zariadeniu**, s určenou lehotou na vyjadrenie. Zariadenie sa v určenej lehote má vyjadriť k navrhnutým prostriedkom nápravy/opatreniam a spôsobu ich realizácie. V prípade nedostatočnej odpovede zariadenia, zariadenie bude požiadané o doplnenie informácií, prípadne vzhľadom na charakter situácie bude informovaný nadriadený orgán.

V rámci mechanizmu monitorovania je v zariadení spravidla **realizovaná opätovná (tzv. následná) návšteva** komisárom pre deti. Jej hlavným účelom je overiť, do akej miery zariadenie prijalo a implementovalo odporúčania a opatrenia vyplývajúce z prvotného

¹ § 4 ods. 1 písm. b) bod 2. Zákona 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím“).

² § 5 ods. 3 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

³ § 4 ods. 2 písm. f) Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

⁴ § 4 ods. 2 písm. a) bod 4 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

monitoringu, a zároveň posúdiť účinnosť prijatých krokov pri odstraňovaní zistených nedostatkov. **Následný monitoring** nepredstavuje iba monitorovaciu činnosť, ale aj preventívny a podporný nástroj, keďže **umožňuje identifikovať nové príklady dobrej praxe, ktoré môžu byť inšpiráciou pre ostatné zariadenia, a v prípade potreby formulovať ďalšie odporúčania alebo opatrenia** na zlepšenie fungovania.

Správa z následného monitoringu je po vypracovaní zasielaná zariadeniu na vyjadrenie, čím sa vytvára priestor pre dialóg, transparentnosť a spätnú väzbu. Zariadenie tak má možnosť doplniť vlastné stanoviská, vysvetliť prijaté postupy alebo navrhnúť alternatívne riešenia.

V prípadoch, keď zariadenie neprejavuje dostatočnú súčinnosť, prípadne keď sa zistí, že uložené **opatrenia neboli splnené vôbec** alebo boli realizované len formálne, môže komisár – vzhľadom na závažnosť situácie a s cieľom zabezpečiť ochranu práv detí – **informovať nadriadený orgán zariadenia.**

Finálna verzia správy, **ako aj správa z následnej návštevy sa zverejňuje v anonymizovanej podobe na webovom sídle ÚKPD** a posielajú sa koordinačnému orgánu NPM, ktorým je verejný ochranca práv.⁵ Sprístupnenie správ a oboznámenie verejnosti s nedostatkami a príkladmi dobrej praxe pomáha naplňať účel NPM, ktorým je prevencia zlého zaobchádzania.

⁵ § 5 ods. 3 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

1.2 Závěry z prvního monitoringu - přijaté opatření

Kompletná správa z prvního monitoringu v zařízení je dostupná na (vrátane opisu konkrétnych opatrení): <https://www.komisarpredeti.sk/content/10/sprava-npm-rc-solosnica-april-2024.pdf>

Komisár pre deti po prvom vykonanom monitoringu vo februári a apríly 2024 konštatoval, že v zariadení **nedochádzalo k zlému zaobchádzaniu** v zmysle Dohovoru. V zariadení však komisár konštatoval viacero nedostatkov, ktoré je potrebné odstrániť pre účely lepšieho napĺňania reedukačného účelu zariadenia.

Súhrn prijatých opatrení po prvom monitoringu:

Termín plnenia	Prijaté opatrenie
Bezodkladne	<ul style="list-style-type: none"> • RC + Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny: Preverenie dôvodov umiestnenia každého dieťaťa do zariadenia, a v prípade, že dôvod pominul, alebo je hodný na iný typ zariadenia, tak zabezpečiť nápravu; vzhľadom na nedostatočnosť spisovej dokumentácie je potrebné prešetriť dôvody aj rozhovormi s deťmi a kurátormi (opatrenie č. 4) • RC: Zabezpečiť, aby bol výkon brigádnickej práce umiestnených detí v súlade so zákonnými požiadavkami (opatrenie č. 10)
	<ul style="list-style-type: none"> • RC: Zabezpečiť zverejnenie kontaktov na nezávislé dozorujúce a kontrolné orgány a inštitúcie, a súčasne poučiť a informovať deti o možnostiach podávať sťažnosti a podnety týmto externým subjektom (opatrenie č. 11)
	<ul style="list-style-type: none"> • RC + Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny: Zabezpečiť prehľadné vedenie spisovej dokumentácie v časovom slede; zabezpečiť aby sa v spise nachádzala kompletná dokumentácia týkajúca sa maloletého; Dbáť na individualizáciu a účelnosť pri vypracovaní individuálneho reedukačného programu – aby individualizovali jednotlivcov, preukazovali konkrétne vykonané kroky (psychologické sedenia, terapeutické postupy s dieťaťom a pod.) (opatrenie č. 14)
Priebežne	<ul style="list-style-type: none"> • RC: Zabezpečiť školenia vychovávateľom, a psychológom, akými terapeutickými postupmi pracovať s konkrétnymi skupinami detí a dôsledne sledovať dodržiavanie zapracovania týchto metód; poskytnúť pedagógom a odborným zamestnancom školenia na témy týkajúce sa najmä práce s deťmi, ktoré pomôžu predchádzať rôznym formám násilia, najmä šikane a iným patologickým javom; poskytnúť sociálnym pracovníkom školenia na témy týkajúce sa najmä práce

	<p>s rodinou dieťaťa, vedenia spisovej dokumentácie, spolupráce so subjektmi sociálnej práce; <i>(je vhodné, aby sa zariadenie obrátilo aj na zriaďovateľa vo veci metodickej podpory)</i> (opatrenie č. 5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • RC: Vytvoriť deťom podmienky pre vybudovanie bližšieho vzťahu s niektorou z osôb zo zamestnancov zariadenia (najmä psychológ / špeciálny pedagóg), najmä prostredníctvom pravidelných sedení s dieťaťom, a to za účelom poskytnutia dieťaťu osoby dôverníka, ktorá v súčasnosti v zariadení absentuje (opatrenie č. 12)
Do 3 mesiacov	<ul style="list-style-type: none"> • RC: Preškolenie zamestnancov zariadenia v oblasti zvládania krízových situácií a oboznámenia s jednotlivými postupmi verbálneho a fyzického riešenia krízovej situácie (opatrenie č. 2)
	<ul style="list-style-type: none"> • RC: Vypracovať vnútorný metodický predpis pre určenie postupu práce s dieťaťom v adaptačnej fáze, a zabezpečenie jeho jednotného používania personálom zariadenia <i>(je vhodné, aby sa zariadenie obrátilo aj na zriaďovateľa vo veci metodickej podpory)</i> (opatrenie č. 7)
	<ul style="list-style-type: none"> • RC: Zvážiť vypracovanie vnútorného metodického predpisu pre určenie postupu zamestnancov pri nedovolenom prerušení pobytu dieťaťom, a zabezpečenie jeho jednotného používania personálom zariadenia, resp. zabezpečenie preškolenia personálu o zákonných postupoch pri nedovolenom prerušení pobytu <i>(je vhodné, aby sa zariadenie obrátilo aj na zriaďovateľa vo veci metodickej podpory/školení)</i> (opatrenie č. 8)
	<ul style="list-style-type: none"> • RC: Vytvoriť deťom motivačné prostredie v zariadení prostredníctvom rôznych aktivít, primeranými odmenami, ktoré by vzbudili v deťoch záujem. Vytvoriť plán práce s dieťaťom v čase voľna (organizovať edukačné hry, výlety, športové aktivity a pod. zohľadňujúce poruchy správania u detí) <i>(je vhodné, aby sa zariadenie vytvorilo plán v súčinnosti so psychológmi, prípadne sa obrátilo aj na zriaďovateľa v danej veci)</i> (opatrenie č. 9)

1.3 Priebeh následného monitoringu

Zamestnanci ÚKPD počas **jednodňovej neohlásenej návštevy** realizovali prehliadku zariadenia, vrátane vonkajších priestorov, viedli rozhovory s riaditeľom zariadenia, a zástupkyňou riaditeľa zariadenia. Súčasťou monitoringu bolo aj preskúmanie spisovej dokumentácie náhodne vybranej vzorky detí.

Zariadenie má od januára 2025 nového riaditeľa, ktorým je doc. PhDr. Pavel Bryndzák, PhD.

Zamestnanci RC poskytli pri monitoringu plnú súčinnosť, za čo im tím NPM vyjadruje poďakovanie.

2. Zistenia z následného monitoringu

2.1. Plnenie uložených opatrení zariadením

Opatrenie č. 4 z pôvodnej správy NPM:

RC + Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny: Preverenie dôvodov umiestnenia každého dieťaťa do zariadenia, a v prípade, že dôvod pominul, alebo je hodný na iný typ zariadenia, tak zabezpečiť nápravu; vzhľadom na nedostatočnosť spisovej dokumentácie je potrebné prešetriť dôvody aj rozhovormi s deťmi a kurátormi (opatrenie č. 4)

Riešenie zariadenia:

V Reedukačnom centre Sološnica bol identifikovaný systematický a pravidelný mechanizmus preverovania dôvodov umiestnenia detí a prehodnocovania ich ďalšieho zotrvania v zariadení. Každý pondelok sa konajú multidisciplinárne porady, na ktorých sa zúčastňuje sociálny pracovník, psychológ, vedúci výchovy a riaditeľ zariadenia. Počas týchto stretnutí prechádza tím všetkých novoprijatých chlapcov, pričom posudzuje dôvod ich umiestnenia, aktuálne odporúčania diagnostických centier a primeranosť zaradenia v zariadení vzhľadom na individuálne potreby dieťaťa. V prípadoch špecifických vývinových alebo zdravotných potrieb (napr. podozrenie na poruchu autistického spektra) zariadenie deklarovalo, že zabezpečuje doplňujúce odborné posúdenie externým špecialistom.

Súčasťou zistení bolo aj to, že pri pravidelnom prehodnocovaní individuálnych reedukačných plánov každého dieťaťa je opätovne prítomný multidisciplinárny tím, rodičia a príslušná kurátorka orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Na týchto stretnutiach sa komplexne posudzuje, či naďalej trvajú dôvody pobytu dieťaťa v reedukačnom centre, alebo je vhodné jeho navrátenie do rodinného prostredia, resp. presun do iného typu zariadenia. Spoločne sa stanovuje aktualizovaný plán ďalšieho fungovania dieťaťa a postup podpory zo strany inštitúcií.

Tento proces pravidelného preverovania dôvodov umiestnenia, za účasti všetkých relevantných aktérov, prispieva k znižovaniu rizika neopodstatneného alebo neprimerane dlhého pobytu dieťaťa v zariadení a vytvára rámec pre rozhodovanie v najlepšom záujme dieťaťa.

Zhodnotenie komisára pre deti: Opatrenie bolo splnené v plnom rozsahu.

Opatrenie č. 10 z pôvodnej správy NPM:

RC: Zabezpečiť, aby bol výkon brigádnickej práce umiestnených detí v súlade so zákonnými požiadavkami (opatrenie č. 10).

Riešenie zariadenia: Zariadenie vo svojom písomnom vyjadrení k správe z prvého monitoringu po nástupe nového riaditeľa uviedlo, že v súčasnosti sa v zariadení neorganizuje ani nevykonáva žiadna brigádnická činnosť detí.

Počas následného monitoringu však tím NPM na základe vyjadrenia riaditeľa zistil, že deti sa príležitostne zapájajú do výkonu práce na základe riadne uzatvorenej dohody o brigádnickej práci. Podľa riaditeľa ide o činnosť realizovanú vo veľmi obmedzenom rozsahu, a to z dôvodu nedostatku možností príležitostných brigád v okolí zariadenia a nízkeho záujmu externých subjektov uzatvárať takéto dohody s deťmi umiestnenými v CDR.

Riaditeľ zároveň uviedol, že priestor pre rozvoj brigádnickej činnosti vidí najmä u mladých ľudí po ukončení povinnej školskej dochádzky. Po ich registrácii na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny by podľa jeho názoru mohli využívať dostupné kurzy a zapájať sa do brigádnických aktivít vo väčšej miere.

Zhodnotenie komisára pre deti: Opatrenie bolo splnené v plnom rozsahu.

Opatrenie č. 11 z pôvodnej správy NPM:

RC: Zabezpečiť zverejnenie kontaktov na nezávislé dozorujúce a kontrolné orgány a inštitúcie, a súčasne poučiť a informovať deti o možnostiach podávať sťažnosti a podnety týmto externým subjektom (opatrenie č. 11).

Riešenie zariadenia: Zariadenie v priestoroch spodného vestibulu školy, v blízkosti kancelárie zástupcu riaditeľa a sociálneho pedagóga, zabezpečilo zverejnenie kontaktov na nezávislé dozorujúce a kontrolné orgány, ako aj na inštitúcie poskytujúce podporu maloletým deťom. Dňa 10. 12. 2024 bol zorganizovaný Deň ľudských práv, počas ktorého boli maloleté deti oboznámené so svojimi právami a s možnosťami obrátiť sa na externé orgány v prípade potreby. Počas monitoringu bola nástenka s uvedenými informáciami fyzicky skontrolovaná.

Zhodnotenie komisára pre deti: Opatrenie bolo splnené v plnom rozsahu.

Opatrenie č. 14 z pôvodnej správy NPM:

RC: Zabezpečiť prehľadné vedenie spisovej dokumentácie v časovom slede; zabezpečiť aby sa v spise nachádzala kompletná dokumentácia týkajúca sa maloletého; Dbieť na individualizáciu a účelnosť pri vypracovaní individuálneho reedukačného programu – aby individualizovali jednotlivcov, preukazovali konkrétne vykonané kroky (psychologické sedenia, terapeutické postupy s dieťaťom a pod.) (opatrenie č. 14).

Riešenie zariadenia: Počas následného monitoringu tím NPM kontrolou náhodnej vzorky spisovej dokumentácie zistil, že spisová dokumentácia je vedená v časovom slede, je úplná, obsahuje všetky zásadné dokumenty týkajúce sa maloletého dieťaťa, je prehľadne usporiadaná a individuálne reedukačné programy sú riadne individualizované.

Zhodnotenie komisára pre deti: Opatrenie bolo splnené v plnom rozsahu.

Opatrenie č. 5 z pôvodnej správy NPM:

RC: Zabezpečiť školenia vychovávateľom, a psychológom, akými terapeutickými postupmi pracovať s konkrétnymi skupinami detí a dôsledne sledovať dodržiavanie zapracovania týchto metód; poskytnúť pedagógom a odborným zamestnancom školenia na témy týkajúce sa najmä práce s deťmi, ktoré pomôžu predchádzať rôznym formám násilia, najmä šikane a iným patologickým javom; poskytnúť sociálnym pracovníkom školenia na témy týkajúce sa najmä práce s rodinou dieťaťa, vedenia spisovej dokumentácie, spolupráce so subjektmi sociálnej práce; (je vhodné, aby sa zariadenie obrátilo aj na zriaďovateľa vo veci metodologickej podpory) (opatrenie č. 5).

Riešenie zariadenia: V rámci následného monitoringu a na základe vyjadrenia vedenia bolo zistené, že odborný tím začal realizovať pravidelné pondelňajšie konzíliá, ktoré slúžia na koordináciu postupov a zjednocovanie prístupov pri práci s maloletými deťmi. Zároveň informovalo, že zamestnanci od septembra 2024 absolvovali alebo naďalej absolvujú viaceré odborné vzdelávacie aktivity v spolupráci s VÚDPaP, CPP BA 3 a NIVAM. Ide najmä o školenia „Práca so skupinou v štátnom vzdelávacom zariadení a ŠVZ“, „Trauma a adverzné skúsenosti v detstve“, „Kto z koho. Ako udržať hranicu“, „Pracovné stretnutie k tvorbe a realizácii IPP“, „Neverbálne techniky“, „Spolupráca v multidisciplinárnych tímoch formou sociálno-psychologického výcviku“ a „Metódy korektívnej práce s klientom v kontexte výchovy a vzdelávania“.

Zhodnotenie komisára pre deti: **Opatrenie bolo splnené, pričom komisár pre deti odporúča, aby sa zamestnanci aj naďalej zúčastňovali uvedených školení v jednotlivých tematických oblastiach.**

Opatrenie č. 12 z pôvodnej správy NPM:

RC: Vytvoriť deťom podmienky pre vybudovanie bližšieho vzťahu s niektorou z osôb zo zamestnancov zariadenia (najmä psychológ / špeciálny pedagóg), najmä prostredníctvom pravidelných sedení s dieťaťom, a to za účelom poskytnutia dieťaťu osoby dôverníka, ktorá v súčasnosti v zariadení absentuje (opatrenie č. 12).

Riešenie zariadenia: Od septembra 2024 má zariadenie nového psychológa a školského špeciálneho pedagóga, ktorí v spolupráci so sociálnym pedagógom zabezpečujú odbornú podporu žiakom prostredníctvom skupinových aj individuálnych stretnutí, realizovaných v rámci špecifických vyučovacích predmetov.

Nakoľko zariadenie pôsobilo dlhšiu dobu bez psychológa, komisár pre deti oceňuje bezodkladnú aktivitu zariadenia, k zabezpečeniu nového psychológa, ako aj špeciálneho pedagóga.

Zhodnotenie komisára pre deti: **Opatrenie bolo splnené v plnom rozsahu, a komisár pre deti odporúča naďalej čo možno v najvyššej miere pokračovať v individualizovaní sedení detí so psychológom, ako aj špeciálnym pedagógom.**

Opatrenie č. 2 z pôvodnej správy NPM:

RC: Preškolenie zamestnancov zariadenia v oblasti zvládania krízových situácií a oboznámenia s jednotlivými postupmi verbálneho a fyzického riešenia krízovej situácie (opatrenie č. 2).

Riešenie zariadenia: V rámci následného monitoringu bolo zistené, že v oblasti vzdelávania zamestnancov došlo k systematickému a komplexnému odbornému rozvoju. Všetci zamestnanci absolvovali vzdelávanie zamerané na deeskalačné techniky a poskytovanie prvej pomoci. Deeskalačné postupy boli zabezpečené prostredníctvom externej organizácie z Českej republiky. Prvé vzdelávacie kolo bolo orientované na komunikačné techniky, druhá fáza bola zameraná na sebaobranne postupy a tretia fáza bude venovaná rozšíreným formám pomoci.

Päť zamestnancov absolvovalo dynamický výcvik SORUDO, ďalších päť pracovníkov ukončilo vzdelávanie v rámci sociálno-psychologického výcviku (SPV) a traja zamestnanci disponujú kvalifikáciou v oblasti manažmentu krízového riadenia. Okrem toho zamestnanci priebežne absolvujú kratšie doplňujúce odborné školenia. Absolvovanie jednotlivých vzdelávacích aktivít bolo tímu NPM preukázané relevantnou dokumentáciou (certifikátmi).

Súčasne bol v zariadení vypracovaný interný metodický predpis pod názvom *Interná smernica o postupe pri prevencii, vzniku a riešení krízovej intervencie v škole – krízový intervenčný plán školy*, ktorý je platný a účinný od 21. 11. 2024. Predpis obsahuje najmä definíciu krízovej situácie, určenie kompetencií a spôsobu poskytovania krízovej intervencie, postupy prevencie vzniku krízových situácií, povinnosti vedenia školy v súvislosti s ich riešením a zoznam kontaktných liniek pomoci.

Predmetná smernica bola prerokovaná na zasadnutí pedagogickej rady dňa 21. 11. 2024. Vedenie školy zároveň zabezpečilo, aby s jej obsahom boli oboznámení aj žiaci a zákonní zástupcovia.

Zhodnotenie komisára pre deti: Opatrenie bolo splnené v plnom rozsahu, a komisár pre deti odporúča naďalej pokračovať v pravidelnom preškolení zamestnancov v téme prevencie a riešenia krízových situácií.

Opatrenie č. 7 z pôvodnej správy NPM:

RC: Vypracovať vnútorný metodický predpis pre určenie postupu práce s dieťaťom v adaptačnej fáze, a zabezpečenie jeho jednotného používania personálom zariadenia (je vhodné, aby sa zariadenie obrátilo aj na zriaďovateľa vo veci metodickej podpory) (opatrenie č. 7)

Riešenie zariadenia: Zariadenie vypracovalo interný predpis (vnútorné metodické usmernenie) upravujúci postup práce s maloletým dieťaťom v adaptačnej fáze. Usmernenie konkretizuje priebeh adaptačného procesu, formy poskytovania psychologickej podpory počas adaptácie a postupy práce s rodinou dieťaťa v tomto období. Podľa usmernenia trvá adaptačná fáza štyri týždne a pozostáva z troch etáp – orientačnej fázy, fázy presadenia sa a fázy

ukľudnenia/vyrovnanja. Každá z týchto etáp obsahuje charakteristiku správania žiaka a presne vymedzené úlohy zamestnancov v danej fáze.

V súlade s usmernením sa počas adaptačnej fázy neuskutočňuje bodové hodnotenie dieťaťa, čo komisár hodnotí ako pozitívny a ochranný prvok. V oblasti psychologickej podpory usmernenie stanovuje, že psychológ vykoná do 72 hodín od príchodu dieťaťa vstupný psychologický rozhovor, pričom v priebehu adaptačnej fázy je určený minimálny rozsah dvoch individuálnych stretnutí dieťaťa s psychológom.

V zmysle usmernenia, na základe vyhodnotenia reedukačných výsledkov adaptačno-diagnostickkej fázy a komplexného zhodnotenia prvého mesiaca pobytu dieťaťa zostavuje reedukačné centrum individuálny reedukačný program. K jednotlivým zložkám sociálneho správania, školského správania a štruktúry osobnosti sa následne priradujú adekvátne reedukačné postupy uvedené v *Inventári reedukačných a psychoterapeutických postupov*.

Komisár veľmi pozitívne hodnotí jasný, stručný a zrozumiteľný obsah usmernenia, ktorý zamestnancom poskytuje jednoznačný rámec pre pochopenie podstaty adaptačnej fázy a plnenie povinností voči maloletému dieťaťu

Zhodnotenie komisára pre deti: Opatrenie bolo splnené v plnom rozsahu.

Opatrenie č. 8 z pôvodnej správy NPM:

RC: Zvážiť vypracovanie vnútorného metodického predpisu pre určenie postupu zamestnancov pri nedovolenom prerušení pobytu dieťaťom, a zabezpečenie jeho jednotného používania personálom zariadenia, resp. zabezpečenie preškolenia personálu o zákonných postupoch pri nedovolenom prerušení pobytu (je vhodné, aby sa zariadenie obrátilo aj na zriaďovateľa vo veci metodickej podpory/školení) (opatrenie č. 8).

Riešenie zariadenia: Zariadenie oboznámilo tím NPM s interným dokumentom obsahujúcim záväzné pokyny pre zamestnancov pri úteku dieťaťa. *Záväzné pokyny riaditeľstva RC Sološnica pri zistení úteku žiaka* upravujú postupy a zodpovednosti pedagogických zamestnancov s cieľom zabezpečiť okamžitú reakciu zariadenia, ochranu ostatných žiakov a riadne nahlásenie udalosti príslušným orgánom.

Pokyny ustanovujú najmä povinnosť pedagogického zamestnanca bezodkladne zistiť základné okolnosti úteku (čas a spôsob úteku, oblečenie žiaka, prípadnú predchádzajúcu prípravu, ako aj možnú pomoc zo strany iných žiakov), okamžite informovať riaditeľa a sociálnu pracovníčku a najneskôr do jednej hodiny nahlásiť útek Policajnému zboru s uvedením všetkých identifikačných údajov a dostupných informácií o predpokladanom smere úteku. Pedagogický zamestnanec je zároveň povinný vyhotoviť písomný záznam o úteku, zdokumentovať prípadné poškodenie majetku alebo odcudzenie vecí, vykonať obhliadku priestorov a zabezpečiť odovzdanie osobných vecí žiaka do skladu výchovy.

Pokyny taktiež upravujú kompetencie pri ohlasovaní útekov – počas pracovnej doby je za ohlásenie zodpovedná sociálna pracovníčka, mimo pracovnej doby vedúci zmeny alebo vychovávateľ. Dokument ustanovuje možnosť vyvedenia disciplinárnej zodpovednosti voči zamestnancovi v prípade nesplnenia uvedených povinností.

Komisár hodnotí predmetný dokument pozitívne, najmä pre jeho jednoznačnosť, vecnosť a stručné vymedzenie povinností pedagogických zamestnancov pri riešení útekov žiakov. Dokument zároveň prispieva k zjednoteniu postupov, čo bolo cieľom uloženého opatrenia, a zvyšuje pripravenosť zariadenia na rýchlu a koordinovanú reakciu v krízových situáciách.

Zhodnotenie komisára pre deti: Opatrenie bolo splnené v plnom rozsahu.

Opatrenie č. 9 z pôvodnej správy NPM:

RC: Vytvoriť deťom motivačné prostredie v zariadení prostredníctvom rôznych aktivít, primeranými odmenami, ktoré by vzbudili v deťoch záujem. Vytvoriť plán práce s dieťaťom v čase voľna (organizovať edukačné hry, výlety, športové aktivity a pod. zohľadňujúce poruchy správania u detí) (je vhodné, aby sa zariadenie vytvorilo plán v súčinnosti so psychológmi, prípadne sa obrátilo aj na zriaďovateľa v danej veci) (opatrenie č. 9).

Riešenie zariadenia: V rámci následného monitoringu a na základe vyjadrenia zariadenia bolo zistené, že k 8. januáru 2025 bola v zariadení zriadená „Spoluspráva žiakov“. Prostredníctvom odborného tímu a zástupkyne riaditeľa majú žiaci možnosť aktívne participovať na tvorbe výchovného programu a motivačných prvkov výchovného pôsobenia, najmä pri plánovaní súťaží, socializačných aktivít v prirodzenom prostredí a činností realizovaných mimo zariadenia. **Zriadenie „Spolusprávy žiakov“ hodnotí komisár pre deti ako príklad dobrej praxe.**

Zariadenie zároveň rozšírilo program aktivít pre maloletých o široké spektrum činností. V školskom roku 2024/2025 sa žiaci odboru poľnohospodárska výroba zúčastnili odbornej exkurzie na farme v Prievaloch. Žiaci navštívili benefičné koncerty *Dúha v srdci* a *Na krídlach anjelov* a absolvovali jesennú časť účelového cvičenia. Zariadenie realizovalo aj zážitkové vyučovanie pri príležitosti Medzinárodného dňa knižníc, Medzinárodného týždňa boja proti drogám, Dňa ľudských práv a Európskeho dňa jazykov. Uskutočnené bolo tiež blokové vyučovanie v spolupráci so zamestnancami Chránenej krajinej oblasti Záhorie a online workshop zameraný na kariérne možnosti v oblasti stavebníctva.

Zariadenie zároveň vypracovalo nový výchovný program, ktorý bol prerokovaný v pedagogickej rade dňa 19. júna 2025 a v Rade školy dňa 26. augusta 2025. Jeho účinnosť je stanovená od 1. septembra 2025. Výchovný program „Zmena je možná“ predstavuje podľa predloženej dokumentácie komplexný koncepčný materiál, ktorý systematizuje ciele, obsah a formy výchovno-vzdelávacej práce s maloletými deťmi.

Komisár pre deti hodnotí pozitívne, že jednotlivé formy výchovy sú podrobne rozpracované, vrátane režimových činností, terapeutických aktivít a záujmových krúžkov. Mimoriadne

prínosné je aj zaradenie „*Spolusprávy detí*“, ktorá vytvára priestor pre aktívnu participáciu žiakov na živote zariadenia.

Obsahovou súčasťou výchovného programu sú tematické oblasti výchovy (komunikácia, sebarozvoj a svet práce, zdravie a subjektívna pohoda, spoločnosť a príroda, kultúra a umenie, rodina a vzťahy).

Za prínosné sa považuje aj to, že program zahŕňa liečebný režim pre oddelenia so zvýšenou starostlivosťou, čím sa posilňuje terapeutický rozmer práce s deťmi so zvýšenými potrebami. Celkovo je program hodnotený ako jasný, prehľadný a vecne spracovaný dokument, ktorý poskytuje zamestnancom jednoznačný odborný rámec pre realizáciu výchovno-vzdelávacej činnosti.

Zhodnotenie komisára pre deti: Opatrenie bolo splnené v plnom rozsahu.

2.2. Iné zistenia

Personálne a riadiace zmeny

Od januára 2025 pôsobí v reedukačnom centre nový riaditeľ, ktorý ako hlavné zlyhanie predchádzajúceho obdobia identifikoval absenciu výchovného programu. Pod jeho vedením bolo zavedené nové vzdelávacie a výchovné usporiadanie, vrátane tvorby individuálnych výchovných plánov pre maloleté deti.

Zariadenie požiadalo o navýšenie počtu zamestnancov, predovšetkým vychovávateľov. Súčasný nočný dohľad zabezpečujú traja vychovávatelia: dvaja na režime s vyššou záťažou a jeden na menej stráženom režime

Nový systém fázového umiestňovania detí

Tím NPM bol počas monitoringu oboznámený s novým systémom rozdeľovania umiestnených detí do rôznych skupín podľa režimu starostlivosti:

1. Uzavretý režim – ochranná výchova s ochranným režimom.
2. Režim so zvýšenou starostlivosťou – pre deti s miernejšou potrebou dohľadu.
3. Režim s otvorenou starostlivosťou (domček) – plánovaný do budúcnosti, umožní postupnú integráciu detí.

Deti sú motivované k prechodu medzi skupinami na základe hodnotenia ich správania a pokroku, čo podporuje individuálny rozvoj a zodpovednosť. Uvedené rozdelenie detí do rôznych skupín s rôznymi režimom (uzavretý – otvorený), hodnotí komisár pre deti ako **príklad dobrej praxe**.

Rekonštrukčné opatrenia

V rámci rekonštrukčných prác zariadenie plánuje viaceré zlepšenia zamerané na bezpečnosť a komfort:

- odstránenie mreží z okien a inštalácia ochranných prvkov,
- fyzické stavebné oddelenie jednotlivých skupín v zmysle vyššie uvedených režimov,
- rekonštrukcia kúpeľní s antivandal systémom,
- rekonštrukcia každej poschodovej jednotky s využitím poskytnutých dotácií,
- plánované vytvorenie Snoezelen miestnosti a miestnosti na bezpodnetnú stimuláciu.

Vzdelávacie a pracovné aktivity

Zariadenie prejavuje záujem rozvíjať praktické a záujmové aktivity pre maloleté deti:

- rozšírilo odbory o záhradníctvo, stavebnú výrobu, poľnohospodárstvo a barbering,
- plánuje sa vytvorenie ovocného sadu a pestovanie zeleniny a ovocia,
- plánuje sa zriadenie záhradníckych políčok a chovateľských aktivít.

3. Závery z následného monitoringu

Na základe vykonaného následného monitoringu komisár pre deti konštatuje, **že v zariadení nebolo zistené zlé zaobchádzanie s deťmi v zmysle Dohovoru**. V porovnaní s monitoringom realizovaným vo februári a apríli 2024 možno aktuálny stav vnímať **ako veľmi pozitívny posun**; splnenie jednotlivých opatrení je hodnotené na vysokej odbornej úrovni a zároveň ako plne použiteľné pre prax.

Zariadenie vyvíja množstvo aktivít aj nad rámec uložených opatrení, čo komisár pre deti hodnotí priaznivo. Pozitívom je aj obsadenie pozície psychológa po dlhšej dobe. Zariadenie aktívne napreduje nielen plnením uložených úloh, ale aj inováciou reedukačných postupov, výchovného plánu, ako aj snahou o rekonštrukciu zastaralejších priestorov.

V súčasnosti zariadeniu neboli uložené nové opatrenia. **Ako príklad dobrej praxe bolo označené nasledovné:**

• „<i>Spoluspráva žiakov</i>“, ktorá umožňuje deťom aktívne participovať na tvorbe výchovného programu a motivačných prvkov výchovného pôsobenia, najmä pri plánovaní súťaží, socializačných aktivít v prirodzenom prostredí a činnosti realizovaných mimo zariadenia.
• Rozdelenie detí do skupín. Zavedenie - uzavretého režimu s ochrannou výchovou, režimu so zvýšenou starostlivosťou pre deti s miernejšou potrebou dohľadu a plánovaný otvorený režim (tzv. domček), ktorý umožní postupnú integráciu detí. Uvedené umožňuje, že deti sú motivované k presunu medzi jednotlivými skupinami na základe hodnotenia ich správania a pokroku, čím sa podporuje ich individuálny rozvoj a zodpovednosť.

